

le posojila pod ugodnimi pogoji. Tako na primer Amerika, Anglija in tudi Francija. V tistih dnevih nam je svet še zaupal. Danes pa temu ni več tako. Današnji oblastniki, ki se ponajajo s svojim nasiljem, s teptanjem parlamentarizma, predvsem pa s svojo ogabno korupcijo, so nam po celem svetu zaigrali potrebno zupanje inozemstva. Finančni minister dr. Kosta Kumandur je v Londonu iskal posojila, a vrnil se je moral praznih rok. Isto se mu je pripetilo v Parizu. Zavezniške vlade niso hotele dati kreditov, ker so se bale za svoj denar. To zadrego naših oblastnikov so opazili privatni bankirji bogate Amerike. Rekli so: Pomagajmo jim iz zadrege, toda pod težkimi pogoji, da se bo dobro izplačalo. In res, oblastniki niso veliko povpraševali po pogojih, vgrizli so korajžno v kisl jabelko ameriškega posojila.

Pogoji ameriške skupine.

Vlada se je odločila za ponudbo kanadske bančne skupine Bler, ki je zvezana z bančnim sindikatom, kateremu načelujeta znana milijarderja Vanderlip in Morgan. Zainteresirana je tudi National City Bank v Njujorku. Pogoji posojila so jako težki. Omenjena skupina kapitalistov zahteva, da ne sme naša vlada v inozemstvu najeti nobenega posojila vse dotlej, dokler ni to posojilo odplačano. Ta pogoj zaslužuje našo državo peščici ameriških bankirjev najmanj za 40 let! Če je vlada sprejela posojilo pod tem pogojem posojilodajalcev, je ubila ves naš ugled v svetu in nam v narodno-gospodarskem oziru zadala tako težak udarec, da se bomo jedva osvestili. Posojilo znaša 100 milijonov dolarjev. V gotovini bi se izplačalo 30 milijonov, 70 milijonov pa bi se čekovnim putem nakazalo za nabave materiala, zlasti za zgradbo jadranske železnice, ki bo spajala, preko srbskega ozemlja Beograd z Jadranskim morjem. Takoj po podpisu bo Blerova skupina izplačala 10 milijonov dolarjev v gotovini. Za druge investicije bi dala 15 milijonov dolarjev. Obrestna mera znaša 8 odstot., amortizacijska (odplačevalna) doba pa 40 let.

Posojilo je vlada v načelu sprejela in v kratkem se bo iz Amerike vtila «ploha» dragocenih dolarjev. To še bo krika in veselja v vladnem taboru, češ, glejte nas, mi imamo dolarje, mi smo mi! Nas, ki mislimo malo trezneje, pa obhajajo čudne misli. Z investicijskimi posojili imamo namreč jako slabe izkušnje. Pašičeva vlada je, kakor znano, svojčas razpisala državno investicijsko posojilo v znesku 500 milijonov dinarjev. Vlada je zagotavljala, da rabi posojilo za zgradbo manjših železniških prog ter za obnovo že obstoječih. Kaj smo doživeli? Prometni minister je iz navedenega posojila črpal kredite za — popravila lokomotiv, vagonov ter za nabavo olja in drugih predmetov, posojilo pa se ni porabilo za obnovo prog, predvsem za izmenjavo trbilih pragov itd., kakor je bilo zakonito določeno. Med drugimi pogoji posojila je označen tudi sledeči: država dovoljuje posojilodajalcem izkoriščanje šum in rudnikov ob «jadranski železnici» za dobo 80 let. Razumljivo je, da bodo ameriški velekapitalisti izrabljali naše gozdove in rudnike tako temeljito, da ob novi železnici ne boste v par letih našli niti enega gozda in neizčrpanega rudnika. Ameriško posojilo bo beograjskim poročarjem pomagalo iz «zadrede», davkoplačevalce prečanskih pokrajin pa že danes spreletava groznica v očigled velikanskih bremen, ki se bodo narodu nalagala v bodočih letih. Posojilo je bilo sklenjeno v znamenju izkoriščanja. Narod si bo trajno ohranil «v spominu» take posojilodajalce, kakor tudi posojilojemalce.

Nekaj o našem narodnem gospodarstvu.

Stanje setev v naših žitnih pokrajinah.

Glede prehrane naše agrarne države s prehrano pridejo v poštev naše žitnice v Slavoniji, Bački, Banatu in Sremu. Vesti o stanju žetev v naših žitnih pokrajinah niso letos nič kaj zadovoljive. Razlogov za nepovoljno stanje letošnjih setev je dovolj in se hočemo tokrat dotakniti le glavnih vzrokov. Eden od glavnih vzrokov bolj slabih izgledov na letošnjo žetev je

nepovoljna jesen leta 1921. Lansko jesen je prevladovala suša do sredine oktobra. Posestniki naših žitnic niso mogli orati, da bi pripravili zemljo za setev pšenice. Pisec teh vrst je rabil 12 dni, da je prvič zoral štiri orale zemlje, kar je sicer opravil v štirih dneh. Vse je čakalo na dež, katerega pa ni dolgo bilo; a ko je začelo deževati, že smo dobili tudi takoj sneg. Prvi lanski sneg nam ni škodoval, ker je hitro skopnel radi razgrete zemlje. A, ko je zapal drugi s eg, je zemlja zmrznila in baš ta mrz je bil za posestnike žitnih poljan težak udarec, ker je bila doba med prvim in drugim snegom zelo kratka in je bilo nemogoče opraviti vse setvene posle. Razven tega ni moglo posejano zrno hitro vzkliti in se ne razviti radi preranega nastopa zime. Marsikateri posestnik iz žitorodnih krajev mi bo potrdil, da je bila za poljedelca malokatera jesen tako neugodna, kot na primer lanska.

Kakor hitro je zemlja zmrznila, je prenehalo vsako delo na poljih. Prejšnja leta je navadno zima po naših žitorodnih krajih od časa do časa nekoliko popuščala, da so nastopili med ledenimi tudi toplejši dnevi v januarju in februarju. Gospodarji so čakali z veliko nestrpnostjo: ali bodo tudi v zimi od 1921 na 22 posinili v januarju in februarju malo toplejši dnevi, da bi bilo mogoče orati, vlačiti in sejati. Pa vsi upi na toplejše dneve so se izkazali kot ničevi, zima je trajala neprestano in se je v januarju in februarju celo poostrihla. Poljsko delo je bilo onemogočeno za dobo 120 dni, kar je povzročilo gospodarjem nepregledno škodo in izgubo časa.

Ko je skopnel sneg, pa so izgledale naše njive dokaj žalostno. Po večini se ni dalo niti razločiti, kje je bila posejana pšenica, rž ali ječmen. K sreči je bila prva polovica marca precej mila in je povoljno vplivala na ozimino, kjer niso bile uničene vsled preostrega mraza, vlage in od suše. Zalibog je začelo kmalu na to deževati in je lilo malodane neprestano do Velike noči — toraj celih šest tednov. Preobilna vlaga je škodovala žitnim poljanom v nizkih legah, kjer so bilke porumenele. Hladni dnevi, a še bolj hladne noči so naravnost onemogočile razvoj setev. Radi tega pa vidimo, da je letos pšenica mnogo nižja, kot je bila lani v istem času. Setve pa si bodo opomogle, ako bosta druga polovica maja in junij topla. Ako pa ne bodo prenehali hladno deževni dnevi, potem pa nam je pričakovati letos slabšo letino kot je bila lanska in se bo žetev zakasnila najmanj za dva tedna.

Večina poljedelcev se tudi pritožuje, da so letošnje setve preveč redke, česar pa hvala Bogu ne smemo beležiti povsod. V virovitiški, bjelovarski in križevački županiji, ki tvorijo žitnice za Hrvatsko, so ozimine v dobrem stanju — mestoma, na primer v Djakovštini naravnost v izvršnem. V ravnokar omenjenih pokrajinah bo dovolj pšenice ter rži, ljudje se pritožujejo le radi ozimnega ječmena, ki je letos povsod redek, medtem, ko je lansko leto obrodilo zelo dobro. Na nekaj pa nikakor ne smemo pozabiti, kar se opaža po Slavoniji, Bački in Banatu — namreč na stotisoče oralov izvršne zemlje, ki je bila svojčas kot last veleposestnikov izborna obdelana, a letos je pusta, neposejana in neobdelana. Vzrok teh neobdelanih stotisočev oralov naše najbolj rodovitne zemlje leži v pogrešeni agrarni reformi, ki je razdelila to zemljo med dobrovoljce, katerim je poljedelstvo — španska vas in deveta brigada.

Položaj na zagrebškem živinskem trgu.

Cene živini na naših trgih in sejnih se dnevno menjujejo in znatno skačejo, kar vznemirja naše živinske trgovce in konsumente. Prvovrstne svinje (živa vaga) stanejo danes na postaji Bačka več nego 86 K 1 kg, kar znači, da se mast ne more prodajati pod 106 ali 110 K 1 kg. To podražanje živega blaga v naši skoz in skoz agrarni državi ni nikakor zdrav pojav. Razlog neprestanega podražanja živega blaga je iskati v dveletnem nekako nasilnim potom pospeševanjem izvozu živine. Razumljivo je, da se mora dati našim kmetom in živinorejcem, ki tvorijo 85 odstot. vsega prebivalstva naše agrarne države, prilika, da svoje blago drago prodajo, a to se ne sme zgoditi na občno škodo celotnega prebivalstva. Z nekakim nasilnim pospeševanjem izvoza živine se vedno znatno zmanjšujejo naše sicer obilne zaloge živega blaga, radi tega je ska-

kanje živinskih cen dane nepregledno in se nikakor ne more napovedati: kedaj in kako se bo zaježilo.

Italijanski živinokupci, katerim nosi kupčija naše živine pri nizkem stanju naše valute ogromne dobičke, so preplavili naša sejmišča. Italijanska vlada je, videč dobro stanje za svoje narodno gospodarstvo, ponovno dovolila uvoz živega blaga po suhem (ker do pred kratkem se je smela naša živina uvažati v Italijo samo po morju). Pri vsem tem pa je pri nas opaziti, da nimamo dovoljnih množin pitanih svinj, ker je začela Italija, da se osigura s pitanimi svinjami, dobavljati to blago z Danske. V interesu našega narodnega gospodarstva bi bilo, ako bi se preveč povspeševan izvoz živega blaga iz naše države nekoliko omejil, kakor je to storila Madžarska, ki je pravočasno uvidela škodo, ki jej je pretela od pretiranega izvoza živine.

Opomba. Ravnokar omenjena začasna omejitev izvoza živine je osebno mnenje pisca teh vrst in bi bilo dobro, ako bi se o tem predmetu oglašili tudi drugi in objavili svoja mnenja.

Draginja narašča!

O vedno od dne do dne naraščajoči draginji piše ugleden hrvatski list sledeče: Vsi poiskusi, zaježiti dviganje cen in pobiti neznosno draginjo, so se doslej izjalovili. Ravno nasprotno — mi stojimo pred novim ter znatnim podražanjem cen živežu ter vsemu blagu. Glede naraščanja celotnih cen nikakor ne pride v poštev dejstvo, da se je povzpela naša krona v Curihu do vrednosti blizu dveh švicarskih centimov, med tem ko je bila vredna pred 14 dnevi 1.50 centima. Dviganja cen tudi ne bo preprečil očigled v našo žetev, od katere nas še loči dobrih 70 dni in okolnost, da so žitne cene tekom zadnjih dveh mesecev padle za okroglih 5 K pri 1 kilogramu.

Pri dvigu vrednosti naše krone in pri pogledu na našo žetev vidimo pred seboj nevzdržne valove naraščajoče draginje na celi črti. Vzemimo kot primer draginje: 1 kg govejega mesa 80 K, 1 kg masti 100—120 K, 1 par piščancev v Zagrebu 500 K. Ali niso to bajno visoke cene v državi z bogatimi agrarnimi proizvodi, najlepše razvito živino — in perutnino?

Enako z rastjo cen živežu opazamo tudi, kako se dvigajo cene delavnim močem, ki pri nas rastejo bolj kot v kateri drugi državi. Kvalificirana delavna moč zahteva pri nas na teden 1200—2000 K, med tem ko se plača v Nemčiji za posebno strogo kvalificirani (usposobljeni) delavni moči 800 mark na teden! (Opomba: nemška marka je sedaj enaka v vrednosti naši kroni.)

Moramo pa tudi beležiti pri dnevnem pokretu delovnih moči, da cene kot plačilo za delo niso dosegle svojega viška, ampak da še bodo šle kvišku. Velika nevarnost za našo bodočnost bo znatni dvig naše valute, ker bodo postali domači proizvodi nesposobni za tekmovalje z državami, ki imajo slabšo valuto kot mi, a bolj priden ter večji proizvod.

Predaleč bi nas dovedlo, ako bi naštevati vse vzroke najnovejšega dviganja cen živežu, a moramo pa javnosti tudi pokazati na izvanredno podražanje uvoznih predmetov, katere se danes po večini prišteva ter sili med luksuz, ki je predan nemilosti izvanredno visoke uvozne carine. Da je previsoka carina na uvoz eden glavnih vzrokov podražitve uvoženih predmetov, tem danes niko več ne dvomi, ako pribijemo, da je vrgla od 1. januarja do 21. aprila t. l. uvozna carina ene milijardo 200 milijonov kron državni blagajni.

Podražanja živeža in vseh ostalih živinskih potrebščin kot: obleke, obutvi in vseh ostalih predmetov ali se smatrajo kot luksuzno blago ali ne, če so postali občna potreba za človeka, ima kot posledico podražanje delavnih moči in ta zadnja podražitev dviga cene proizvodom.

Kake posledice povzroča vsestranska rast cen, vidimo najbolje pri gradbeni stroki, ki se mora ozirati na vsako podražanje, postaja samo vedno dražja in gradbena draginja strašno slabo vpliva na celokupno javnost, ki zahteva od dne do dne več novega prostora in razmah proizvodom.

Mnogo stavb in zgradb, ki so že zasnovane, bodo ostale nedograjene, a bi se gotovo bile dovršile, da ni

na denarne posle in dobro sem znal računati. Jemal sem na posodo, toda strogo sem se pri tem držal mej svoje — bodoče plače.

Kakor veste, mi je neznan gospod, ki je naredil stavo s svojim bratom, obljubil dobro službo, ako stavo dobi. Seveda mi ni bilo znano, kako visoka bo moja plača, pa upal sem, da bom smel izbirati med službami, ki so bile na razpolago mojemu bogatemu Angležu. Da bom sposoben, o tem nisem dvomil. Še manj o tem, da bom stavo dobil. Saj sem imel dosedaj v življenju še vedno srečo.

Računal sem, da bo znašala plača 600 do 1000 funtov na leto. Recimo 600 funtov prvo leto, in vsako novo leto se mi bo plača zvišala. — In 600 funtov so trenutno znašali moji dolгови.

Vse mi je ponujalo denar. Pa večinoma sem odklonil s tem ali onim izgovorom. Le 600 funtov sem si izposodil. In od teh sem 300 shranil za vse slučaje, 300 pa sem jih izdal. Sklenil sem, da vzamem na posodo še na račun plače drugega leta in da denar previdno, pa dobičkanosno naložim.

Moj položaj torej ni bil popolnoma brezupen. — Vesela družba se je tisti večer zbrala pri ameriškem poslaniku. Nekaj odličnih plemenitašev in plemenitašinj iz visokih krogov angleske družbe, poslanik s svojo soprogo in hčerko — in njena prijateljica Porcija Langham, ljubeznivo dekle 22 let.

Ne bom na dolgo razlagal, le to povem, da sem se zaljubil vanjo že koj tisti večer. In ona v mene, — to sem opazil tudi brez očal.

Ko smo bili že vsi zbrani, se odpro vrata in sluga naznani še enega gosta.

«Lloyd Hastings!»

Amerikanec je bil iz San Franciscu, moj dober znanec.

Pozdravil je hišnega gospodarja in njegovo soprogo in opazil mene.

Z naglimi koraki se mi je približal in mi ponudil roko v pozdrav — pa ustavil se je in nekoliko zmedeno dejal:

«Oprostite, gospod — pa zdelo se mi je, da vas poznam!»

«Kajpada me poznate!» sem mu odgovoril, «dobra znanca sva!»

«Ni mogoče! — Ali niste vi tisti —?»

«— čudak z milijonskim bankovcem v telovnikovem žepu —? Seveda sem! Nikar se ne bojte mojega priimka! Navajen sem ga!»

«Ampak to je iznenadenje! Parkrat sem bral vaše ime v zvezi z vašim priimkom, pa niti na misel mi ni prišlo, da je to tisti Henry Adams, moj prijatelj! — Saj je komaj par mesecev od tega, da ste bili uradnik pri Hopkinsu v San Franciscu in ste predsedali cele noči pri računih, da ste si še kaj po strani zaslužili in ste

z menoj urejevali papirje in delnice mojega zlatega rudokopa! — In sedaj ste v Londonu in večkratno slovili milijonar! — To se čuje kakor zgodba iz «Tisoč in eno noči!» Človek božji, tega kar razumeti ne morem! Kaj neverjetno se mi zdi! Dajte mi časa, da se ta misel domači v mojih možganih!»

«Dejstvo je, Lloyd, da niste nič na slabšem nego jaz!»

«Ampak to je neverjetno! Prav tri mesece bo, da sva šla skupno k «Rudarju» —»

«Ne! «Pri brezskrbnem bogatinu» je bilo!» —

«Res! «Pri brezskrbnem bogatinu» je bilo!» — Od dveh zjutraj sva šla na črno kavo, od osmih večer sva sedela pri računih in pri knjigah in prigrigavljali sva vam, da pojdite z menoj v London in ponudil sem vam, da vam dobim dopust in da vam plačam vse stroške in vam dam še del čistega dobička, ako mi pomagate prodati moj rudokop! — Pa rekli ste, da ne, te, dejali ste, da se mi ne bo posrečila prodaja in da ne morete tvegati svoje službe. — In sedaj ste tukaj! — Kako čudno! Kako ste prišli sem — in kaj vam je na klonilo vašo neverjetno srečo?»

«O — golo naključje! Dolga povest je — cel roman!»

«I Povedal vam bom svojo zgodbo, pa ne danes!»

«Kedaj?»

«Ob koncu meseca!»

(Dalje prihodnjik.)

cena opeki od 1200—1400 za 1000 komadov v prošlem letu poskočila na 2000 K. In v istem razmerju kot opeka, se je podražil tudi ves ostali stavbeni material, kateremu pa še dnevno preti znatno podraženje.

Kedaj in kako se bo ustavil ta val naraščajoče draginje?

Bojimo se, da še le tedaj bo šlo z draginjo navzdol, ko bo ta našla odmev v občni socialni nevolji in od te baš nismo več daleč, kakor nam je prerokoval neki Anglež, ki je prepotoval našo kraljevino in je, vrnivši se v Zagreb vzkliknil: Našel sem državo, katera ne pozna problema siromaštva!

Priznamo, pravi hrvatski člankar, pri nas ni problema siromaštva v zapadno-evropskem smislu, ali kot obstoja v Ameriki, ali pri nas se pojavlja v znatni meri, a v velikem delu srednjega stanu se opaža izčrpanost kupne moči. To so pojavi, ki bodo povzročili v najkrajšem času socialno nevoljo nad draginjo in iz te nevolje bode vzrastel pri nas problem siromaštva in krajnega družabnega nezadovolja.

Županska zveza celjsko okrožje

ima tekom meseca maja po vseh sodnih okrajih okrajne seje. Prvo poročilo smo dobili od okrajne županske zveze za celjski okraj, ki je imela sejo zadnjo nedeljo, dne 14. maja v Celju pri Belem volu. Kljub grdemu vremenu so se je župani in klubovi načelniki v lepem številu udeležili. Sejo je vodil okrajni načelnik županske zveze gospod Rebov, župan v Teharju. Za okrajnega ajnika je bil izvoljen Jože Samec, župan v Škofljici. Župani so razpravljali o volilnem zakonu za državnozbornske volitve, vojaških zadevah, šolskem vprašanju in o davkih.

Glede volišč zahtevajo zbrani župani, naj ima vsaka občina svoje volišče. V celjskem okraju so pri zadnjih volitvah volilci iz občine Svetina morali iti voliti daleč v St. Lovrenc pri Prožinu! Volitve naj vodi župan; komisija se naj pošlje le na posebno zahtevo občinskega odbora. Reklamacijski rok se naj podaljša vsaj za 14 dni. Določba, da naj bodo na dan volitve gostilne zaprte, naj se še poostri in najstrožje izjavi.

Vojaški zakon se naj kar najbrže preuredi. Pri naborih naj zadostuje, da je navzoč le župan ali njegov namestnik. Župana naj se ne sili, da bi moral spremljati osebno novince in one, ki gredo k orožnim rajam. Vse naborne in vojaške pozive naj razpošilja okrajno glavarstvo že izpolnjene na občine. Določba vojaškega zakona, da se pri prošnjah za oprostitev ali skrajšan rok smatrajo za člane zadruga (družine) vsi oni, ki niso bili že 5 let pred rekrutovanjem kakega člana družine odpravljeni (izplačani) od hiše, kar se mora dokazati s sodnijskim potrdilom; naj se odpravi ali vsaj izpremeni ozirajoč se na slovenske razmere. Sploh naj se v vojaškem zakonu upoštevajo družinske razmere v Sloveniji, kjer nimamo zadrug. Dopusti zaradi bolezni ali smrti staršev ali drugih članov družine se naj tako j dovolijo. Naj se tudi takoj sporoči domačim morebitna nezgoda ali smrt vojakova!

Za vojaško službovanje in orožne vaje naj se doba skrajša! Konjenica naj se takoj odpravi. Posebno oficirjem naj se nepotrebnih konji odvzamejo! Slovenski vojaki naj služijo v Sloveniji. Zahtevamo za vojaške poštene hrano in obleko in človeško ravnanje. Vožnja na dopuste naj bo brezplačna. Ob času selve in košnje naj se dajo posebni in zadostni dopusti. Pošiljanje vojakom in od vojakov naj bodo poštnine proste. Kakor hitro se razmere v državi uredijo, naj se uvede narodna vojska ali milica!

Šolstvo: Pri nastavitvi učiteljev naj se upoštevajo zahteve občin, ki šole tudi plačujejo. V ljudskih šolah naj slovenskih otrok ne mučijo s cirilico in urbohrvaščino, ko otroci še latinske pisave in slovenščine ne znajo. Zakaj pa se srbski otroci ne učijo latinice in slovenščine?

Davki: Vse občine naj sklenejo proteste proti zvišanju že itak dovolj visokih davkov. Protestiramo proti odredbi, da naj dobivajo davčni uradniki procent od iztirjanih davkov! Mi nismo na Balkanu. Zahtevamo izenačenje davkov in primerno zvišanje eksistenčnega minuma.

To je le nekaj sklepov in resolucij, ki so jih sklenili župani celjskega okraja na svoji seji. Kako potrebno in važno je, da se župani in občinski odborniki večkrat snidejo pri okrajnih sejah in se pogovorijo o svojih občinskih zadevah! Tudi iz ostalih okrajev pričakuje taništvo SLS v Celju skorajšnjih poročil.

Politični ogled.

KRALJEVINA SHS.

Narodna skupščina zboruje in se je bavila na zadnjih sejah z interpelacijami raznih poslancev. Finančni odbor se je pečal z državnimi dohodki in so člani odbora zvedeli pri tej priliki, da znašajo neplačani dolgovi vojnega ministrstva 514.533.669 dinarjev, dolgi za ameriško posojilo 300.000.000 dinarjev, dolg za ameriški petrolej 50.000.000 dinarjev, dolgi prometnega ministrstva 750.000.000 dinarjev. Te ravno kar omenjene dolge bide finančni minister plačal s 50 odstotno carino na luksuzne predmete. Ministrski svet je naročil finančnemu ministru, naj podpiše pogodbo glede najetja 100 milijonskega dolarskega posojila. S tem našim zunanjim posojilom niso nič kaj zadovoljni celo naši najvišji vladni krogi, ker je zvedela naša vlada v Parizu, da je Bleretova bančna skupina, ki nam bo dala dolarsko posojilo, na slabem glasu. Ta skupina pa tudi nima od ameriške vlade dovoljenja za izvoz dolarjev iz Amerike. Radi teh vesti je ogorčenje še na-

rastlo. V Beogradu je tudi splošno znano, da dobe posredovalci za sprejetje posojila prav mastne provizije. Ker pa Blerot nima izvoznega dovoljenja, bodo sedaj dobili provizije še oni, ki bodo posredovali, da bančna skupina dobi dovoljenje.

GENOVSKA KONFERENCA

se razide, da se sestane drugje. Države, ki so konferenco sklicale, pripravljajo sedaj njeno nadaljevanje v Haagu. Tu bo najprej zborovala strokovna komisija radi ruskega vprašanja. Po predlogu sklicujočih držav za konferenco strokovnjakov, ki naj se sestane v Haagu, ne bo oviralo dejstvo, da se ena vlada brani udeležiti seje, otvoritve komisije s strani drugih držav. Ako se v teku treh mesecev po 26. juniju ne predloži noben definitiven predlog ali ako interesirane vlade ne sprejmejo stavljenih predlogov tekom naslednjega meseca, ima vsaka vlada pravico sklepati s sovjetsko Rusijo posebne dogovore glede vprašanja dolgov, zasebne lastnine in kreditov. Da se zagotovi miren potek delovanja konference in da se obnovi obojestransko zaupanje, se bodo sklenili dogovori med sovjetsko Rusijo in drugimi državami, da se prepreči vsak napad na obojestransko ozemlje in vsaka propaganda, ki stremi za prevratom.

Med tem pa bo tok svetovnih dogodkov šel svojo pot. Kapitalistične države so razdvojene med seboj, krinke raznih zvez padajo in vsaka bo iskala svojo pot do profita brez obzirov na levo in desno. Rusija se bo med tem gospodarsko uredila in pomagale ji bodo države, ki so že doslej uvidile, da brez Rusije ni mogoče živeti. — Konferenca v Genovi je to še posebno pokazala in za Anglijo in Italijo je že gotovo, da si ohranite dobre odnose z Rusijo, ki ima ključ do velikega azijskega tržišča. Nasprotništvo in zarotništvo Francije z malo antanto na eni in Japonske na drugi strani se bo seveda tudi utrdilo, naletelo bo pa ob vsakem poskusu kakega izpada na odločen odpor drugih držav, ki iz miroljubnosti in še bolj iz gospodarskih interesov ne bodo dopustile, da bi si Francozi s svojimi pajdaši nasilnim potom iskali koristi. Japonec bo Amerika držala v šahu, navale iz Evrope bo pa, tako vsaj upamo, razsodnost sama zavrnila, še predno bo nastopila nepremagljiva sila Nemcev in Rusov v odbrano.

Naša zborovanja.

Pondeljek, dne 29. maja, se vrši na Gori pri Sv. Petru blizu Maribora veliki shod Marijinih dekliških družb jareninske dekanije in obeh mariborskih. Ob desetih predpoldne bo pridiga in nato slovesna sv. maša. Med mašo bo skupno obhajilo deklet. Po cerkvenem opravilu bo zunaj cerkve slovesno zborovanje, na katerem bodo govorile kongreganistkinje o raznih panogah apostolstva v Marijini družbi. Gospodje dušni pastirji so naprošeni, da ta shod v cerkvi oznanijo in za obilno udeležbo agitirajo.

Vitanje. Shod KZ se ne vrši dne 21. maja, ampak naslednjo nedeljo, dne 28. maja.

Slovenjgradec. Shod dr. Korošca, ki je bil v Slov. Gradcu napovedan za prihodnjo nedeljo, dne 21. maja, se to nedeljo zaradi seje vodstva SLS ne more vršiti in ga odpovedujemo. Vrši se pozneje, kakor hitro bode mogoče.

Sv. Križ nad Mariborom. V nedeljo, dne 7. t. m. smo imeli shod Kmetске zveze, odnosno Slov. ljudske stranke na željo naše krajevne organizacije. Na shodu je g. prof. Vesenjak obširno tolmačil naš notranjepolitični in gospodarski položaj. Posebej se je bavil s sklepi županske zveze. Tudi o genovski konferenci in o zunanji politiki naše države smo se pogovorili. Ogromna večina pri Sv. Križu je za program in delo naše stranke. V tem smislu smo storili tudi sklepe in si obljubili, da bomo močito branili in širili program in načela naše kmetске stranke.

V Hočah pri Mariboru se je vršil dne 14. maja porani maši v dvorani pri gospodu Zučko dobro obiskan shod SLS. Zastopane so bile vse občine in vasi domače župnije in vsi stanovi. Posebno mnogo je bilo delavcev. Poročilo o političnem in gospodarskem položaju je podal naš narodni poslanec Fr. Zebot. Zborovalci so popolnoma odobraval taktiko naših poslancev in so izrekli Jugoslovanskemu klubu, posebej še dr. Korošču iskreno zahvalo za odločno brambo naših ljudskih pravic: glede avtonomije Slovenije, vojaških zadev, davčim itd. Iz gibanja med ljudstvom se vidi, da so ljudske množice vendar enkrat spoznale, da jih samostojna, demokratska in socialdemokratska stranka vodijo v pogubo. Ljudstvo se po ogromni večini zbira zopet v naši Slovenski ljudski stranki.

Slivnica pri Mariboru. Preteklo nedeljo je naša krajevna organizacija SLS priredila političen shod. Bil je prav dobro obiskan; prišli so tudi nekateri nasprotniki. Poročilo je podal prof. Vesenjak. Vsi smo prepričani, da dela naša stranka prav in da nam le uresničenje njenega programa prinese boljšo bodočnost. V tej veri je nas potrdilo tudi še izvajanje govornika.

Iz Koroške.

Iz Mežiške doline. (Čudno postopanje vojaške oblasti.) Meseca avgusta lanskega leta se je vršilo po naši dolini rekrutovanje in sicer kar za šest letnikov naenkrat, ker se prej radi plebiscita na Koroškem naših mož in mladeničev ni klicalo k vojakom. Rekrutna komisija je postopala precej trdo (kakor menda povsod), in kakor nekdanj v vojnem času so bili spoznani za sposobne skoraj vsi od kraja in le malo je bilo tako srečnih, da so bili odvrženi. Ni čuda, da jih je že nekaj od vpoklicanih pri vojaki pomrlo in se jih je več bolnih vrnilo domov. Napravilo je to med ljudstvom veliko

razburjenje. Zdaj pa izvemo, da se mnogotere pridržuje pri vojaki popolnoma nepostavno. Gospodin minister vojne in mornarice za Pov. F. Gj. broj 10420 od 11. 9. 1920 je namreč izdal sledečo naredbo: «U vezi s Pov. F. Gj. broj 52358 od 16. marta i. F. Gj. broj 115 i 416 od 5. aprila ove godine naredjujem: 1. Da se svima rekrutima rođenim 1898. godine, prizna v rok službe vreme, koje so preveli na vežbi i službi u našoj vojni ili v ropstvu u prošloj i ovoj godini. 2. Onima, koji dokažu, da so ispunili uslove iz tačke 8 zakona o ustrojstvu vojske i bili dobrovoljci v srpskoj, črnogorskoj ili u sadašnoj našoj vojsci, priznati to v rok službe. 3. Tako isto i onima rođenim 1898. godine, koji dokažu, da su spunili sve uslove iz člana 8 tačka zakona o ustrojstvu vojske u bivšoj avstro-ogrs. vojsci, priznati to u odsluženi rok, pa o tome izveštavati nadležne inspektore rodova oružja, da ovi regulišu, kad će se ko uputiti na dvomesečnu vežbu.» Po tej naredbi ministra se mora torej tudi vojakom rojenim 1898, všteti v rok službe čas, ki so ga prebili ali v jetništvu ali pa so ga odslužili v avstro-ogrski armadi, vendar se do zdaj še noben vojakom omenjenega letnika ni vstet v rok službe ne čas, ki so ga preživeli v italijanskem vjetništvu, in tudi ne čas, ko so služili v avstro-ogrski vojski in nikdo vsled tega od tega letnika še ni bil domu odpuščten, in so bila v tem oziru dozdej zaman prošnje in vsa potrdila. Umevno, da vlada vsled tega v ljudstvu veliko ogorčenje. Vprašamo, ali razne vojaške oblasti in komande niso podrejene vojnemu ministru in jim ni treba poslušati njegove naredbe? Kaj pa potem, če bi naši vojaki začeli izvajati iz tega posledice in bi tudi ne hoteli več poslušati svojih višjih? Prosimo naše poslance in župane, da zastavijo vso svojo moč, da se ta naredba tudi izpelje in se pošlje domu one naše fante in družinske očete, ki se jih pridržuje še vedno pri vojaki nepostavno. Opozarjamo, da živimo tukaj ob meji države in je tako razburjenje ljudstva za ugled države tembolj škodljivo in nevarno. Istotako je minister vojne in mornarice za pov. F. broj 3848 od 13. 3. 1922 godine izdal naredbo: Po predlogu nadležnih komandanata i mišljenju inspektora pešadije Pov. I. M broj 219 od 6. 8. naredjujem, da se i na rođene 1899 godine primetjuje tačka 3 naredjenja Pov. I. Gj. broj 10420 od 11. sept. 1920 godine.

Čudna izpremeba. Ivanu Sekavčnik iz Kotelj, ki služi pri vojaki v Zaječarju na Srbskem, so njegovi starši poslali zaboj mesa in drugih živil za priboljšek, pa kako se začudijo, ko dobijo čez nekaj časa zaboj nazaj, pa ne napolnjenega z živili, ampak — s premogom. Na potu iz Beograda do Zaječarja namreč so se razna živila spremenila v premog! To spremembo je pošta opazila in je zato zaboj zopet vrnila nazaj. Pošljejo starši živila še v drugič, pa zopet so bili presenečeni. Prejeli so zahvalno pismo od nekega vojaka, ki nosi sicer isto ime kot njihov sin, pa služi pri drugem bataljonu, v katerem se jim ta zahvaljuje za nepričakovano mu poslana živila. Menda tam dol v ljubí Srbiji vendar ni vse v redu?

Kotlje. (Zgodnja toča.) Se je nam v živem spominu strašna toča, ki je nam meseca junija l. 1920 uničila vse poljske pridelke ter nam napravila ogromno drugo škodo, in že je dne 11. maja toča pri nas zopet strasila. Po nekaterih krajih jo je sipalo tako gosto, da je bilo videti, kakor da bi zapadel sneg. Naredila je točo precejšnjo škodo na vrtovih in na sadnem drevju, ki je bilo v najlepšem cvetu. Posebno so prizadeti naslednji kraji: Podkraj, Podgorje in Zg. Sele.

Tedenske novice.

Slabostojni Mermolja in republikanec dr. Novačan v Središču. Slovenski Radič dr. Novačan je že pred tedni napovedal republikanski shod, ki bi se naj vršil v nedeljo, dne 14. maja, ob 3. uri popoldne v gostilni Sulek. Govorniki se je pripeljal že dopoldne v Središče. Na svoje veliko začudenje pa je zvedel, da ima shod v isti gostilni in skora ob istem času njegov nekdanji najboljši osebni prijatelj g. Mermolja. Nekdanje najboljšje prijatelje je razdvojila politika, če ne korito. Nekdanj sta se ljubila, danes se sovražita zaradi profita. Vsaj Mermolja je skušal na shodu razkrinkati dr. Novačana v tem smislu. Baje je dr. Novačan Mermoljo nekdanj na središkem shodu potegnil in radi tega je hotel Mermolja dr. Novačanu vrniti ljubo za drago in mu dokazati, da je najbolje, če se kot stara brata zopet zvežeta, delujeta skupno in uživata sadove svojega delovanja skupno, ali pobijeta eden drugega. Mermolja je raznesel vest, da pride dr. Novačan po naročilu dr. Korošca, od katerega je za svoje delo dobro plačan. Od druge strani se je slišalo, da je dr. Novačan v službi demokratov, od katerih je plačan za to, da reorganizira Samostojno stranko in jo prelevi v republikansko. Njegova naloga bi bila: izriniti sedanje samostojne poslance: Mermoljo, Drolenika, Ureka in druge iz Samostojne in jih nadomestiti z drugimi, ki bi imeli več smisla za blagor ljudstva in bi ne gledali samo na svoje žepe in na svojo korist. Samostojni kmet Sala je na shodu govoril v tem smislu in Mermolja pa je prejkoslej zvohal, za kaj gre, zato je zbral v naporu svoje zadnje sile okrog sebe oblast, orožnike in par njemu še zvestih mož, da odbije napad, ki mu je grozil od strani dr. Novačana. Zato je mož med govorom tako spakedraval svoj obraz, da je navzoče bilo skoro strah. Potem je zopet pravil smešnice in ko se je dr. Novačan prikazal na mestu in se oglašil k besedi, je Mermolja pričel govoriti o neklih tajnih spisih, denarju, tajnih sestankih itd., vse na račun dr. Novačana. Samo škoda, da nismo slišali odgovor dr. Novačana na ta čedna očitanja, ker bi zares bilo zanimivo, slišati zvon na obe plati. Upamo, da nam dr. Novačan v svojem listu vse to pojasni. Ali pa na njegovem drugem shodu v Središču, če ne bo tako izpadel kot zadnji. Merm-